

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

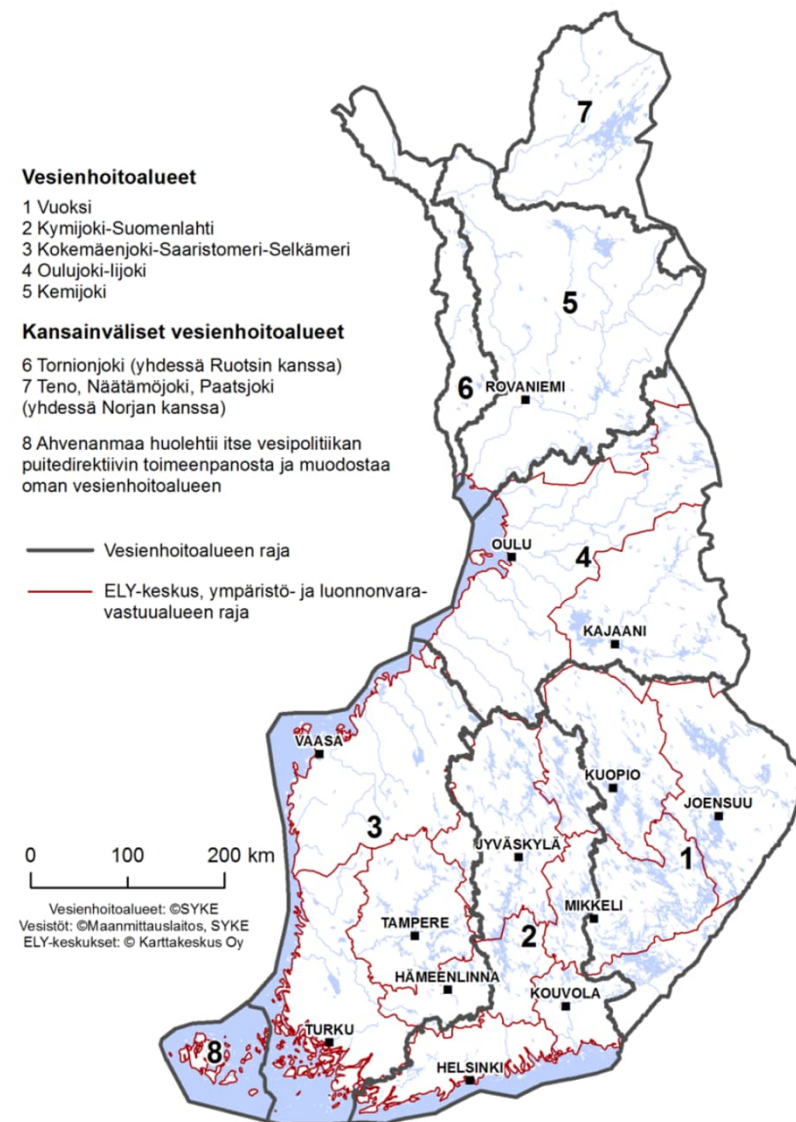
Vesienhoidon kosteikkohankkeet

Lasse Hämäläinen

Etelä-Savon ELY-keskus | 14.3.2025

Vesienhoidon tavoitteena on turvata vesien vähintään hyvä tila

- Vesienhoito perustuu EU:n vesipuitedirektiiviin
- Kansallisesti vesienhoidosta on säädetty
  - Laissa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (272/2011)
  - Valtioneuvoston asetuksessa vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006)
  - Valtioneuvoston asetuksessa vesienhoitoalueista (1303/2004).
- Vesienhoidon tavoitteena on turvata ja saavuttaa pinta- ja pohjavesien vähintään hyvä tila.
- Vesienhoitoa suunnitellaan ja toteutetaan ELY-keskusten johdolla Manner-Suomen seitsemällä vesienhoitoalueella.
- YM ohjaa vesienhoidon järjestämistä yhteistyössä MMM:n kanssa. Alueelliset ELY-keskukset ovat vesienhoidon toimivaltaisia viranomaisia. Vesienhoitoon osallistuu sen lisäksi lukuisia muita viranomaisia ja tutkimuslaitoksia.

Vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat

- Vesienhoitoa suunnitellaan ja toteutetaan kuuden vuoden sykleissä
- EU:n vesipuitedirektiivi velvoittaa jäsenvaltioita laatimaan alueilleen vesienhoitosuunnitelmat.
- Vesienhoitosuunnitelmissa ja niitä täydentävissä toimenpideohjelmissa esitetään tietoa vesien tilasta ja niihin vaikuttavista tekijöistä sekä tarvittavista toimista, joilla vesien hyvä tila aiotaan saavuttaa ja ylläpitää.
- Suunnitelmat ja ohjelmat laaditaan yhteistyössä sidosryhmien kanssa
- Valtioneuvosto hyväksyy vesienhoitosuunnitelmat
- Toimenpideohjelmien toteutumista seurataan

Mitä seuraavaksi vesienhoidossa?

- Toteutetaan 3. vesienhoitokauden (v. 2022-2027) suunnitelmia
  - Edistetään toimenpiteitä mm. avustuksilla, kehittämällä asiantuntijaverkostoja, antamalla asiantuntija-apua sekä tuottamalla seuranta-aineistoa
- 4. vesienhoitokauden (v. 2028-2033) suunnittelu käynnissä
  - Keskeisten kysymysten ja työohjelman kuuleminen päättynyt. Palaute pyritään ottamaan huomioon vesienhoitosuunnitelmia ja toimenpideohjelmia valmisteltaessa.
  - Ihmistoiminnan vaikutusten arviointityö meneillään pinta- ja pohjavesissä (vesistökuormitus, vesirakentaminen jne.)
  - Pinta- ja pohjavesien tila-arviotyöhön valmistautuminen käynnissä. Arviointi alkoi syksyllä 2024 ja päättyy syksyllä 2025

Vesienhoidon avustukset

- Valuma-alueen kunnostukseen ja vesienhallintaan kiinnitettävä huomiota
  - Kosteikot yksittäisinä rakenteina harvoin riittävän tehokkaita
- Avustetaan ensisijaisesti laaja-alaisia ja vaikuttavia valuma-aluekunnostushankkeita.
  - Rahoituskanavana on YM:n syksyisin haussa olevat avustukset (avustus yleensä maksimissaan 50 %, talkootyö hyväksytään omarahoituksena, Vna 714/2015).
  - Hakijoina ja omarahoituksen kattajina voivat olla yksin (tai mielellään yhdessä) mm.
    - Alueen kunnat
    - Alueen osakaskunnat
    - Kalatalousalue
    - Muut alueelliset toimijat kuten yhdistykset
    - Alueen yritykset
- Muitakin rahoitusmahdollisuuksia on olemassa ja ELY antaa apua niiden kartoittamisessa.

- Avustushaku vuosittain loka-marraskuussa
  - Päätökset huhti-toukokuussa

Vesienhoito Etelä-Savon ELY:n alueella vuonna 2024

Uudet kunnostushankkeet
19 kpl joista 2 kpl
vesiensuojelusuunnitelmahankkeita

Kunnostushankkeisiin myönnetty avustus
221 500 €

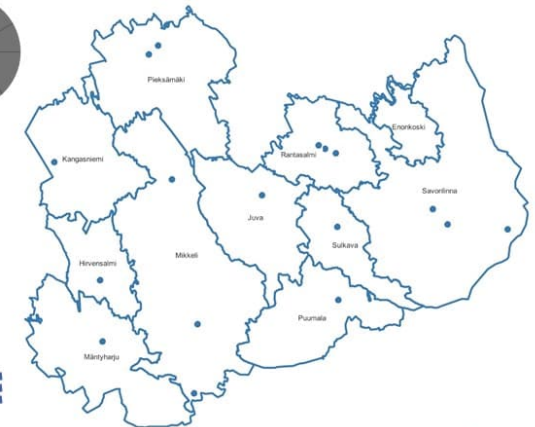
Vuoden aikana
70 pientä osakaskuntaa yhdistettiin, ja muodostui
2 iso osakaskuntaa

Maakunnan vesistöistä pyydetty hoitokalastussalis yhteensä:

Harkinnanvaraiset vesienhoitohankkeet alueella

Etelä-Savon vesienhoitoverkosto kasvoi

148 jäsenellä
(kaikkiaan jäseniä 477 kpl)

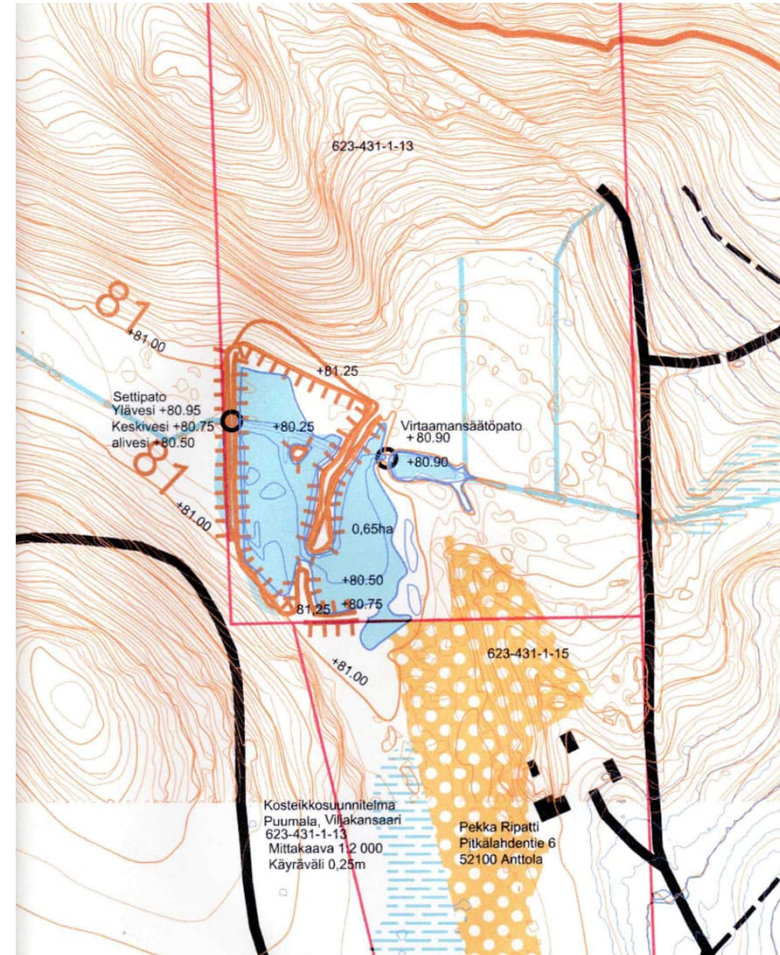

Esimerkki 1: Kylliönjärven vesiensuojeluhankkeet

- Kylliönjärven vesiensuojeluhanke - ESAELY/1283/2022
  - Kokonaiskustannus 11 950 €, valtionavustus 6 450 € (54 %)
  - Valuma-alueen yleissuunnitelma, vesikasvien niitto ja viestintä
- Suunnitelman pohjalta kosteikkohanke

Kuvat: vas. Katja Valtonen, oik. Inka Vesala

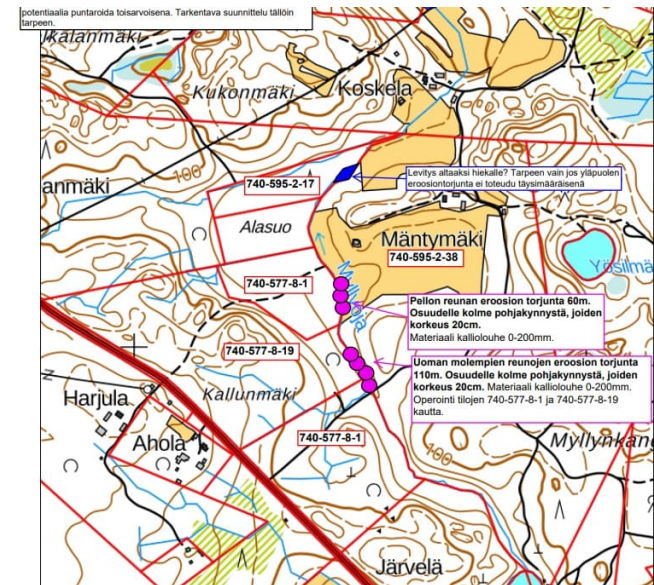

- Kylliönjärven vesiensuojeluhanke - ESAELY/1681/2023
- Valuma-alue-toimenpiteet
  - Järvikannaksen kosteikko
  - Hiirijärvi-Korpisuon alue
- Kokonaiskustannus 20 700 €, avustus 10 350 € (50 %)

Esimerkki 2: Hälvänjoen valuma-aluekunnostus

- Hälvänjoen valuma-alueen vesienhoitohanke - ESAELY/292/2023
  - Toteutettiin YM:n erillismäärärahaalla ns. joululahjaraha
  - Kokonaiskustannus 130 513 €, valtionavustus 97 885 € (75 %)
- Yleissuunnitelma koko Hälvänjoen valuma-alueelle
  - Kymmeniä vesiensuojelurakenteita: kosteikoita, laskeutusaltaita, eroosiosuojausta, pohjapatoja

- Puruveden Hälvänjoen valuma-alueen vesienhoitohanke Pro Puruvesi - ESAELY/1607/2023
  - Kokonaiskustannus 92 000 €, valtionavustus 44 200 € (48 %)
- Jatketaan aiemmassa hankkeessa teetetyin suunnitelman toteuttamista
  - Toimenpiteiden vaikuttavuuden seuranta
  - Viestintä ja paikallisten aktiivien koulutus kansalaishavainnointiin

Ylä-Hälvän pohjassa turveliejua jopa seitsemän metriä

Puruveden laskevan Hälvänjoen valuma-alueen sedimenttitutkimukset ja kunnostustyöt vauhdissa.

Jari Silvennoinen

Tarmo Tossavainen jurskauttaa kairalla reilun Ylä-Hälvän pienen sisäjärven lähtien Punkaharjun Hiukkajoen. Seuraavaksi Karelia Ammattikorkeakoulun opettaja aikoo avustajien kanssa pujoittaa reikään näytteenottokairaa.

Kun kairan kärki tavoittaa pehmein turveliejuun pohjassa, kierretään kairaa miehissä niin syvälle kuin se menee. Sitten veto ylös ja tuloksen arviointi.

Kairan näytteenottoputki on tynnyssä mustanruskeaa hienojakoista, vespitoista liettä. Mittauksen mukaan vettä on paikalla vajaat puolitosta metriä ja pohjasedimentin paksuudeksi saadaan yli neljä metriä.

Ei ole tämä pikkujärvi enää kunnossa. Siihen on saatu vahvistusta sedimenttitutkimuksissa, joita Karelia AMK:n energia- ja ympäristötekniikan opiskelijaryhmät ovat Tossavaisen johdolla tehneet Ylä-Hälvissä helmikuusta lähtien.

Vapaan veden syvyys on sisäjärvessä melko tasaisesti vain 130 sentin luokkaa. Mustanpuhuvan pohjallejun

Ylä-Hälvän sedimenttitutkimusta Pro Puruvesi -yhdistyksen toimeksiannosta. Vajaan kilometrin pituinen sisäjärvi on viimeinen allas ennen Puruveden laskevaa Hälvänjokea, jonka valuma-alueen kunnostus on Pro Puruveden suurin vesienhoitohanke tähänastisista.

Tutkimuksella selvitetään, miten iso osuus Ylä-Hälvän veden ja pohjan laadulla on Puruveden päätyvässä lasku-uomassa. Metrien paksuisen sedimenttimassaan kertyneiden ravinteiden, kuten fosforin ja typen määriä selvittää myöhemmin laboratoriotutkimuksissa.

Tutkimuksessa on otettu näytteitä myös vedestä ja pohjaeläimistöä.

Pohjaeläimistön tila on surkea, mikä kertoo heikosta happitilanteesta. Pohjaeläimistö on suora yhteys kalojen ravintoon. Ravinnon puutteessa särkikalat syövät pohjallejua, ulostavat siinä olevat ravinteet liukeamaan veteen ja pahentavat järven tilaa, havainnollistaa Tossavainen.

Pohjasedimentti on iso riskipatteri alapuolisille vesistöille.

JARI SILVENNOINEN

Janne Raassina, Reijo Jantunen ja Tarmo Tossavainen avaavat sedimenttikairan näyttoputkea, taustalla Tarmo Kosonen.

Janne Ratilainen kippaa louhekuorman Hiukkajoen penkalle. Täytemurskeet on ajettu maastoon mönkijöillä.

mittava, noin 42 000 euroa.

Tämän kokoinen hanke on vapaaehtoisryhdykselle läirirajoilla, sanoo Jantunen.

Samalla valuma-alueella on käynnissä myös Metsäkeskuksen johtama Kemera-rahoitteinen kunnostushanke. Molempia toteuttaa Vesistö- ja luontokunnostus Janne Raassina.

Itse Hälvänjokeen vesienhoitorakenteita ei voi tehdä, joten tavoitteena on vähentää ravinteiden ja kiintoaineksen kulkeutumista jokeen sen yläjuoksulla.

valuma-alueelle on kuskattu ajuria pitkin mönkijöillä murskettua pariin-kolmeen kymmeneen eri kohteeseen.

Talven silt ovat suositteet materiaalkuljetuksia, kiittelee Janne Raassina.

Rakenteiden muotoilu alkaa keuhilla heti kun silt sallivat. Tavoitteena on saada rakenteet valmiiksi pelloin elokuun loppuun mennessä.

Jantunen ja Raassina kiittelevät alueen maanomistajien myönteistä suhtautumista. Neljitoista maanomistajaa on...

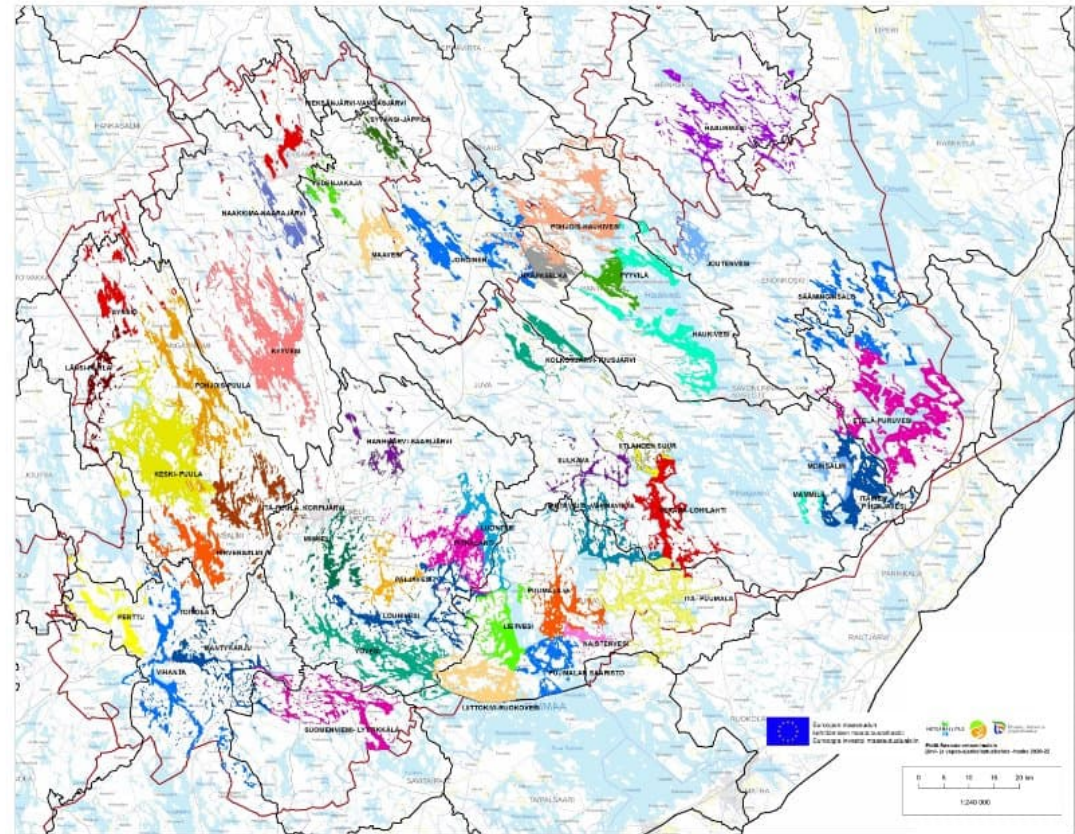
Esimerkki 3: Kiesilänjoen valuma-aluekunnostus

- Kiesilänjoen valuma-alueen kunnostuksen suunnitteluhanke - ESAELY/1717/2023
  - Kokonaiskustannus 91 854,00 €, valtionavustus 64 297,80 € (70 %)
- Yleissuunnitelma koko Kiesilänjoen valuma-alueelle, 452 km²
  - Tiedon keräämistä ja koostamista, paikallisten aktivointia, viestintää
- Suunnitelman perusteella jatkohanke toimenpiteiden toteuttamiseksi

Haasteita vesiensuojeluhankkeissa

- Omarahoitusosuus
  - Avustukset maksetaan toteutuneita kustannuksia vastaan
  - Suunnitelmat usein yhtä kalliita kuin toteutus
- Tekijöiden puute
  - Kourallinen toimenpiteiden toteuttamiseen kykeneviä toimijoita
  - Hyvät ja luotettavat tekijät todella kiireisiä

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kiitos!

lasse.hamalainen@ely-keskus.fi